

Holbergsgade 6
DK-1057 København K

T +45 7226 9000
F +45 7226 9001
M sum@sum.dk
W sum.dk

Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg

Dato: 26-02-2021
Enhed: FOPS
Sagsbeh.: SUMLPE
Sagsnr.: 2102106
Dok. nr.: 1601355

Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg har den 29. januar 2021 stillet følgende spørgsmål 718 (alm. del) til sundhedsministeren, som hermed besvares.

Spørgsmål 718:

”Vil ministeren med bidrag fra børne- og undervisningsministeren og social- og ældreministeren give et samlet overblik over tilbud til målgruppen børn og unge med dobbeltdiagnoser, som ministrene har kendskab til og den viden f.eks. forskning, gode erfaringer m.v., der findes om målgruppen?”

Svar:

Til brug for besvarelsen har Sundhedsministeriet fra Sundhedsstyrelsen indhentet følgende bidrag, hvortil jeg kan henholde mig:

”Det er ikke muligt, at give et udtømmende overblik over regionale tilbud til målgruppen børn og unge med dobbeltdiagnoser. Dette vil kræve en nærmere kortlægning, idet de specifikke tilbud til målgruppen udgør en heterogen gruppe og varierer fra region til region. Overordnet vurderes det dog at være sparsomt, hvad der findes af tilbud, som er specifikt målrettet gruppen af børn og unge med dobbeltdiagnoser, ligesom der ikke foreligger megen forskningsbaseret evidens vedr. målgruppen.

Generelt om eksisterende tilbud

Den regionale psykiatri

I de fleste regioner varetager børne- og ungdomspsykiatrien udredning og behandling af psykisk lidelse frem til den unge bliver 18 år. I Region Syddanmark er det op til 19 år. Herefter overtager voksenpsykiatrien behandlingsforløbet. Det betyder, at den regionale psykiatris tilbud til målgruppen findes i to (til dels forskellige) systemer. Alt efter resultatet af udredningen vil barnet eller den unge modtage et behandlingstilbud i den regionale psykiatri – ofte i samarbejde med andre instanser – eller psykiatrien vil anbefale et forløb hos kommunen.

Den regionale børne- og ungdomspsykiatri har ikke haft tradition for at beskæftige sig med rusmidler hos deres patienter, og der er ikke etableret målrettede tilbud til denne målgruppe i børne- og ungdomspsykiatrien. Udgangspunktet for et udredningsforløb i børne- og ungdomspsykiatrisk regi er, at den unge skal være rusmiddelfri, med henblik på at sikre kvaliteten af udredning. Dette skyldes at rusmidler kan være årsag til en bred vifte af psykiatriske symptomer, og flere af disse vil ophøre ved rusmiddelfrihed, og således vil der ikke være tale om en persisterende psykisk lidelse. Det er dog vigtigt at et aktivt forbrug af rusmidler, ikke må være årsag til ikke at modtage psykiatrisk hjælp.

Der findes forskellige specialiserede regionale dobbeltdiagnosetilbud herunder De Særlige Pladser i Frederikssund og Afdeling M på Psykiatrisk Center Sct. Hans. En del af disse er i praksis rettet mod en ældre målgruppe, hvor rusmiddelproblematikken er mere langvarig/kronisk.

Udvalgte eksempler på tilbud til børn og unge med dobbeltdiagnose

Stofrådgivning

Stofrådgivningen tilbyder misbrugsbehandling og stofrådgivning til unge op til 30 år, der har et misbrug af hash, kokain, alkohol eller andre feststoffer. Tilbuddet giver adgang til psykiatere, psykologer, terapeuter, socialrådgivere og pædagoger og der arbejdes og det beskrives at der arbejdes med de problemer, der danner grundlag for udviklingen af de unges forbrug eller misbrug, med selve forbruget og med at hjælpe de unge til at skabe nogle gode ungdomsliv uden skadeligt forbrug ved hjælp af stofrådgivning. Stofrådgivningen er en del af fonden Novavi (tidligere Lænken), der tilbyder rusmiddelbehandling i en række kommuner.

PUR – Psykiatri, Unge og Rusmidler

PUR er et samarbejdsprojekt mellem voksen psykiatrisk afdeling i Odense og Odense Kommunes rusmiddelbehandling. Projektet går ud på, at et par erfarne rusmiddelbehandlere et par gange om ugen kommer på psykiatrisk afdeling. Det giver mulighed for dels at tilbyde behandling til patienterne på afdelingen og brobygge til rusmiddelbehandlingen udenfor og dels at sparre med personalet på afdelingen om rusmiddelproblematikker. Tilbuddet er gratis og gælder for borgere mellem 20-30 år, som bor i Odense kommune og som er tilknyttet psykiateren.

Viden

Sundhedsstyrelsen vil fremhæve følgende danske publikation vedr. viden og erfaring med målgruppen:

- Artikelsamling om unge under 25 år med psykiske vanskeligheder og samtidigt problematisk brug af rusmidler – viden, erfaringer og perspektiver, indsamlet af og drøftet i Alliancens Ungepanel, Forældrepanel og Fagekspertpanel 2018-2019

Forskning

Overordnet set, findes der ikke meget dansk forskning på området. Af nyere forskningsinitiativer kan nævnes OPUS-YOUNG-studiet, som ledes af Forskningsenheden i Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center (BUC). Forsøget planlægges at løbe fra 2020 til 2025. Studiet sammenligner OPUS-behandling med standardbehandling og inkluderer unge mellem 14 og 17 år med debuterende psykose. OPUS-YOUNG bygger på de oprindelige OPUS-komponenter (fast kontaktperson, familieinvolvering, uddannelse og træning i at klare udfordringer i dagligdagen), samt tillæg af vigtige behandlingselementer, der imødekommer de særlige behov hos unge under 18 år, herunder integreret forebyggelse og behandling af misbrug.”

Til brug for besvarelsen har Sundhedsministeriet fra Social- og Ældreministeriet indhentet følgende bidrag, hvortil jeg kan henvise:

”Social – og Ældreministeriet kan ikke give et samlet overblik over behandlingstilbud til børn og unge med dobbeltdiagnose. Der var på Tilbudsportalen pr. 31. december 2020 i alt 78 afdelinger til børn og unge (både anbringelsessted eller ambulante stofmisbrugsbehandling), som var godkendt til målgruppen stofmisbrug samt en eller flere målgrupper i kategorien psykiske vanskeligheder. På baggrund af målgrupperne angivet på Tilbudsportalen er det dog ikke muligt at se, hvorvidt afdelingen henvender sig til borgere, som har en kombination af de to udfordringer, eller om afdelingen henvender sig til personer, der har de enkelte udfordringer særskilt.

Ift. rusmiddelbehandlingen til børn og unge, kan det oplyses, at Socialstyrelsen i samarbejde med en række kommuner har været med til at udvikle forskellige rådgivnings- og behandlingstilbud til unge med et problematisk forbrug af rusmidler. Tilbudene kan noget forskelligt og bruger forskellige behandlingstilgange og -indsatser, fordi børn og unge ikke er ens.

Vi ved, at for mange af disse børn og unge er det andre udfordringer end rusmiddelproblematikken, der fylder mest. Nogle kan fx have psykiske vanskeligheder og rusmidlerne bruges til at håndtere udfordringerne, hvormed forbruget af rusmidler så at sige er et symptom på problemerne. Det er derfor vigtigt, at rusmiddelbehandlingen tilrettelægges som en helhedsorienteret indsats, hvor der tages hånd om hele barnets eller den unges situation og ikke kun fokuseres på forbruget af rusmidler.”

Til brug for besvarelsen har Sundhedsministeriet fra Børne- og Undervisningsministeriet indhentet følgende bidrag, hvortil jeg kan henvise:

”Børne- og Undervisningsministeriet bemærker indledningsvist, at behandling af børn og unge med dobbeltdiagnoser ikke hører under ministeriets ressort.

På undervisningsområdet skal alle børn og unge tilbydes den nødvendige støtte for at kunne trives, udvikles og lære samt gennemføre videre uddannelse. Elever, med behov for særlig støtte, skal i grundskolen tilbydes specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand og på ungdomsuddannelserne specialpædagogisk støtte. I folkeskolen kan kommunens pædagogiske psykologiske rådgivning (PPR) inddrages i arbejdet med at støtte elever i psykisk mistrivsel. I praksis varetager PPR i mange kommuner ud over de lovpligtige opgaver en bredere opgaveportefølje og har kompetencer og erfaring med opgaver i snitfladen mellem undervisnings-, social- og sundhedsområdet for børn og unge i alderen 0 til ca. 18 år.

På erhvervsuddannelserne skal skolerne give eleverne vejledning og stille kontaktpersoner til rådighed for eleverne og formidle social, personlig eller psykologisk rådgivning til elever, der har behov herfor. For så vidt angår de gymnasiale uddannelser skal skolen stille støtte og vejledning til rådighed for elever, der ikke trives. Støtten kan eksempelvis være i form af mentorer, coaches, kontaktlærere, psykologer, mv. I forhold til elever, der har behandlingskrævende problemer, er det skolens opgave at hjælpe eleven til en hurtig overgang til et behandlingstilbud.

Med Aftale om satspuljen på sundhedsområdet for 2019-2022 blev der afsat i alt 122,7 mio. kr. med henblik på at udnytte PPR's potentiale til at observere og reagere på børn og unge med psykisk mistrivsel eller tegn herpå bedre ved at styrke PPR's mulighed for at tilbyde lettere behandling. Efter et fagligt arbejde på tværs af sundheds-, social- og undervisningsområdet har kommunerne kunnet søge om tilskud til at styrke deres indsats over for børn og unge i psykisk mistrivsel, i risiko for at udvikle en psykisk lidelse eller med begyndende symptomer på en psykisk lidelse. 37 kommuner har modtaget tilskud fra projektet, der løber til og med 2022.”

Med venlig hilsen

Magnus Heunicke / Lars Petersen